

Advies

van de VREG van 23/10/2023

met betrekking tot het ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van het Energiebesluit van 19 november 2010, wat betreft de plaatsing van digitale meters, de wijziging van enkele premies, de wijziging van artikel 7.9.2/0/16 en de oprichting van een online platform voor het faciliteren van tegemoetkomingen ter bevordering van het rationeel energiegebruik, het rationeel energiebeheer en het gebruik van hernieuwbare energiebronnen, zoals principieel goedgekeurd door de Vlaamse Regering op 13 oktober 2023

Inleiding	3
Bespreking	4
1 Wijzigingen aan de termijn voor de plaatsing van een digitale meter bij aanmelding van PV-installaties (art. 1 en 12)	4
1.1. Beschrijving voorgestelde wijzigingen	4
1.2. Er is al een grote achterstand bij de plaatsing van digitale meters bij aanmelding van PV-installaties	5
1.3. Huidige achterstand zorgt voor problemen in de markt	6
1.4. Gevallen waarvoor plaatsingstermijn digitale meter wordt vastgesteld op 180 dagen.....	6
1.5. Schorsing plaatsingstermijn digitale meter bij ingebrekestelling netgebruiker wegens weigering	7
1.6. Inwerkingtreding met feitelijk terugwerkende kracht.....	8
2 Wijzigingen aan premies (art. 2 tot en met 7)	9
2.1. Voorgestelde wijzigingen	9
2.2. Impact hiervan op de nettarieven.....	9
3 Oprichting van een online platform voor het faciliteren van bepaalde tegemoetkomingen (art. 8 tot en met 11)	10
3.1. Voorgestelde regeling	10
3.2. Het behandelen van premie-aanvragen is geen kerntaak van de netbeheerder of zijn werkmaatschappij.....	12
3.3. Toegang tot persoonsgegevens door de netbeheerder/Fluvius moet beperkt zijn tot de gegevens noodzakelijk voor het vervullen van taken	13
3.4. Onduidelijke link met Uniek loket voor de aanvraag, behandeling, verwerking en uitbetaling van gebouwpremies of premies voor energieopwekkingsinstallaties.....	14
3.4. Tarifaire impact	15
3.5. Andere bedenkingen	15
Conclusie	16

Inleiding

De VREG ontving formeel op 17 oktober 2023 de vraag van de Vlaamse minister, bevoegd voor het energiebeleid, om binnen een termijn van 10 dagen een spoedeisend advies te verlenen bij het [ontwerp van besluit](#) van de Vlaamse Regering tot wijziging van het Energiebesluit van 19 november 2010, wat betreft de plaatsing van digitale meters, de wijziging van enkele premies, de wijziging van artikel 7.9.2/0/16 en de oprichting van een online platform voor het faciliteren van tegemoetkomingen ter bevordering van het rationeel energiegebruik, het rationeel energiebeheer en het gebruik van hernieuwbare energiebronnen, zoals principieel goedgekeurd door de Vlaamse Regering op 13 oktober 2023 (hierna het Ontwerpbesluit).

De adviesaanvraag geeft geen motivatie voor het spoedeisend karakter van de adviesaanvraag en de korte termijn voor de VREG om een advies te verlenen (10 dagen in plaats van de gebruikelijke 30 dagen).

De adviesaanvraag stelt dat het Ontwerpbesluit op 13 oktober 2023 een eerste keer principieel werd goedgekeurd door de Vlaamse Regering. De Vlaamse Regering hechtte in vergadering van 7 juli 2023 evenwel al haar eerste principiële goedkeuring aan een [ontwerp van besluit](#) van de Vlaamse Regering tot wijziging van het Energiebesluit van 19 november 2010, wat betreft de oprichting van een online platform voor het faciliteren van tegemoetkomingen ter bevordering van het rationeel energiegebruik, het rationeel energiebeheer en het gebruik van hernieuwbare energiebronnen, en gelastte de Vlaamse minister, bevoegd voor de energie, daarbij om over dit ontwerpbesluit het advies van de VTC en de Gegevensbeschermingsautoriteit in te winnen. Het Ontwerpbesluit, zoals principieel goedgekeurd op 13 oktober 2023 bevat ten opzichte van het ontwerpbesluit, zoals principieel goedgekeurd op 7 juli 2023, bijkomende bepalingen inzake de plaatsing van digitale meters bij prosumanten (art. 1 en 12 van het Ontwerpbesluit).

Bespreking

1 Wijzigingen aan de termijn voor de plaatsing van een digitale meter bij aanmelding van PV-installaties (art. 1 en 12)

1.1. Beschrijving voorgestelde wijzigingen

Het huidige artikel 3.1.52, §1, vijfde lid, van het Energiebesluit stelt: *“Bij aanmelding van nieuwe decentrale productie-installaties met een maximaal AC-vermogen van 10 kVA, bijkomende installaties, of een uitbreiding van bestaande installaties vanaf 1 oktober 2021 worden de digitale meters geplaatst binnen de negentig dagen na de aanmelding van de nieuwe installatie, bijkomende installatie of uitbreiding van de bestaande installatie.”* (eigen onderlijning)

In artikel 1 van het Ontwerpbesluit wordt voorgesteld om dit vijfde lid te wijzigen in: *“Bij aanmelding van nieuwe decentrale productie-installaties met een maximaal AC-vermogen van 10 kVA, bijkomende installaties, of een uitbreiding van bestaande installaties vanaf 1 oktober 2021 worden de digitale meters geplaatst binnen de negentig dagen na de aanmelding van de nieuwe installatie, bijkomende installatie of uitbreiding van de bestaande installatie, behoudens ingeval de plaatsing van de digitale meter een aanpassing aan de aansluiting vergt of ingeval een wijziging of aanpassing van de meterlocatie dient te gebeuren. In die laatste gevallen worden de digitale meters geplaatst binnen de honderdtachtig dagen. De termijn waarbinnen de digitale meter geplaatst moet worden, wordt in hoofde van de netbeheerder geschorst indien de netbeheerder de prosumant in gebreke stelt voor de weigering van de digitale meter door de prosumant.”* (eigen onderlijning)

Daarnaast wordt ook een wijziging doorgevoerd in artikel 12.3.36 van het Energiebesluit. Dit stelt momenteel: *“In afwijking van artikel 3.1.52, §1, vijfde lid, worden bij aanmelding van nieuwe decentrale productie-installaties met een maximaal AC-vermogen van 10 kVA vanaf 1 juli 2022 tot en met 31 augustus 2023 de digitale meters geplaatst binnen de 180 dagen na de aanmelding van de nieuwe installatie.”* (eigen onderlijning).

In artikel 12 van het Ontwerpbesluit wordt in dit artikel 12.3.36 van het Energiebesluit de datum van 31 augustus 2023 vervangen door de datum 31 januari 2024.

Overeenkomstig artikel 13 van het Ontwerpbesluit treden artikelen 1 en 12 in werking op datum van publicatie in het Belgisch Staatsblad.

In de [nota aan de Vlaamse Regering](#) worden deze wijzigingen als volgt gemotiveerd: *“Het stopzetten van de PV-premie (zie infra) voor installaties in dienst genomen vanaf 1 januari 2024, zal einde 2023 wellicht tot een grote toename van het aantal PV-installaties leiden. Daardoor zal het tijdelijk onmogelijk zijn om in alle gevallen binnen de vooropgestelde termijn van negentig dagen een digitale meter te plaatsen. Fluvius sluit namelijk contracten af met aannemers voor de plaatsing van digitale meters en moet hierbij de wetgeving overheidsopdrachten respecteren. Het is belangrijk dat strikt gehouden wordt aan de bepalingen in het bestek. Dit maakt het zeer moeilijk om extra specifieke opdrachten aan aannemers te geven in uitzonderlijke en onvoorziene omstandigheden. Daarom wordt voorgesteld om de periode van negentig dagen te verlengen tot 180 dagen voor aanmeldingen tot 31 januari 2024.*

Als de plaatsing van een digitale meter een aanpassing van de aansluiting vergt of een wijziging of aanpassing van de meterlocatie, is het vaak onmogelijk om een digitale meter binnen de periode van negentig dagen te plaatsen. Daarom wordt voorgesteld een periode van honderdtachtig dagen op te leggen in het geval dat een aanpassing aan de aansluiting nodig is of ingeval een wijziging of aanpassing van de meterlocatie dient te gebeuren.

Ook als een prosumant een digitale meter weigert, is het onmogelijk om een digitale meter binnen de vooropgestelde periode te plaatsen. Het toegepaste juridisch traject met aangetekende ingebrekestelling, advocaten, rechtbank, deurwaarder/slotenmaker, ... neemt nu eenmaal veel tijd in beslag. Daarom wordt tot slot voorgesteld om de periode van negentig dagen op te schorten als de prosumant de digitale meter weigert en de netbeheerder hem of haar hiervoor in gebreke stelt.

Gelet op de hoogdringendheid van deze bepalingen, wordt voorgesteld deze in werking te laten treden op datum van publicatie in het Belgische Staatsblad. “

Hieronder gaan onze bedenkingen bij deze bepalingen van het Ontwerpbesluit.

1.2. Er is al een grote achterstand bij de plaatsing van digitale meters bij aanmelding van PV-installaties

Het Ontwerpbesluit voorziet in een verlenging van de plaatsingstermijn van negentig tot honderdtachtig dagen voor nieuwe decentrale productie-installaties die worden aangemeld tot en met 31 januari 2024.

De VREG heeft grote bedenkingen bij de verlenging van deze termijn.

Uit de nota aan de Vlaamse Regering blijkt dat een tijdelijke verlenging van de plaatsingstermijn noodzakelijk wordt geacht omdat Fluvius tijdelijk, d.w.z. in de maanden volgend op de verwachte grote toename van het aantal aanmelding van PV-installaties ingevolge het stopzetten van de PV-premie, er niet in zal slagen om digitale meters te plaatsen binnen de termijn van negentig dagen na aanmelding van nieuwe PV-installaties.

Het is nog af te wachten of de stopzetting van de PV-premie zal leiden tot een grote toename van het aantal te plaatsen zonnepanelen. Uit persberichten blijkt dat dit niet echt de verwachting is van de PV-installateurs.¹

In dat verband merkt de VREG op dat hij in het kader van zijn toezichthoudende taak reeds geruime tijd nauwgezet de termijnen opvolgt waarbinnen Fluvius daadwerkelijk overgaat tot plaatsing van digitale meters na aanmelding van nieuwe decentrale productie-installaties. Er is hieromtrent momenteel ook een handhavingstraject lopende.

Uit deze opvolging blijkt alvast dat Fluvius in een significant aantal gevallen van aanmeldingen sinds het begin van 2022 niet erin is geslaagd om een digitale meter te plaatsen binnen een termijn van negentig dagen.

¹ [De Tijd, 18 oktober 2023](#) (“Installateurs van zonnepanelen zien nog geen stormloop op zonnepanelen, maar wel een lichte stijging van de vraag.”), [De Morgen, 19 oktober 2023](#) (“Er is momenteel geen sprake van een rush op zonnepanelen zoals dat een tijd geleden onder invloed van de hoge energieprijzen het geval was.”).

De VREG heeft dan ook ernstige bedenkingen bij de pertinentie van de “tijdelijke” onmogelijkheid voor Fluvius om de plaatsingstermijn van negentig dagen na te leven als verantwoording voor de verlenging ervan.

1.3. Huidige achterstand zorgt voor problemen in de markt

Het is echter uiterst belangrijk dat er zo snel mogelijk na de aanmelding van een nieuwe productie-installatie een digitale meter geplaatst wordt en dat dit ook onmiddellijk verwerkt wordt in de marktprocessen (o.a. voor de correcte facturatie van terugleveringsvergoedingen, nettarieven, allocatie...). De VREG volgt deze problematiek al geruime tijd op.

In geval van een nieuwe decentrale productie-installatie zonder digitale meter, beschikt de netgebruiker over een analoge meter, die terugdraait (de zogenaamde terugdraaiende teller). Hierbij worden de meetgegevens verwerkt onder het mechanisme van compensatie. Pas wanneer de digitale meter geplaatst wordt, kan de geïnjecteerde stroom gemeten worden, en kan de geïnjecteerde stroom in de markt gezet worden, onder het mechanisme van vermarkting van injectie. Het principe van compensatie (ten gevolge van het blijvend aanwezig zijn van een analoge meter, die fungeert als terugdraaiende teller) is nefast voor de correcte toewijzing van energievolumes aan de toegangshouders en aan de netgebruikers met wie ze een contractuele relatie hebben.

Verder hebben leveranciers aan de VREG aangegeven dat er – in de periode waarin de klant nog een terugdraaiende teller heeft – bijkomende problemen kunnen optreden bij interacties met andere marktprocessen. Dit kan leiden tot de blokkering van het toegangspunt, waardoor de marktprocessen niet verder doorgang kunnen vinden en de klant niet kan wisselen van leverancier of niet tijdig een factuur krijgt.

Om deze redenen is het dus belangrijk om de plaatsingstermijn van de digitale meter zo kort mogelijk te houden, zodat de netgebruiker zo kort mogelijk onder het principe van de terugdraaiende teller stroom afneemt. De VREG pleit voor een schrapping van de artikelen 1 en 12 in het Ontwerpbesluit. De huidige termijn van negentig dagen is ruim en zou idealiter zelfs ingekort moeten worden, in het belang van de goede marktwerking.

1.4. Gevallen waarvoor plaatsingstermijn digitale meter wordt vastgesteld op 180 dagen

Het Ontwerpbesluit voorziet in een verlenging van de plaatsingstermijn van negentig tot honderdtachtig dagen voor alle gevallen waarin de plaatsing van een digitale meter “*een aanpassing van de aansluiting vergt*” of “*een wijziging of aanpassing van de meterlocatie*”. In de nota aan de Vlaamse Regering wordt ter verantwoording hiervan gesteld dat het in die gevallen vaak onmogelijk is om een digitale meter binnen de periode van negentig dagen te plaatsen.

De gevallen waarvoor de plaatsingstermijn wordt verlengd tot honderdtachtig dagen zijn kennelijk te ruim omschreven. Hieronder zitten immers ook gevallen vevat waarvoor de verlenging van de plaatsingstermijn niet noodzakelijk is.

Dat laatste blijkt *nota bene* reeds uit de nota aan de Vlaamse Regering zelf, nu daarin gewag ervan wordt gemaakt dat het in deze gevallen “vaak” – en dus niet “steeds” – onmogelijk is om een digitale meter binnen de periode van negentig dagen te plaatsen.

De gevallen waarvoor de plaatsingstermijn wordt verlengd tot honderdtachtig dagen moeten dan ook worden geschrapt, minstens meer precies en in detail worden omschreven, zodat deze beperkt blijven tot de gevallen waarvoor de noodzaak van de verlenging van de plaatsingstermijn objectief vaststaat.

Het voorgaande geldt des te meer, nu het op basis van de huidige bewoordingen van het Ontwerpbesluit zelfs niet uitgesloten is dat elke vervanging van een analoge meter door een digitale meter kan worden geacht te vallen onder “*een wijziging of aanpassing van de meterlocatie*”. De huidige bewoordingen van het Ontwerpbesluit laten derhalve toe dat deze zo worden geïnterpreteerd dat de plaatsingstermijn steeds honderdtachtig in de plaats van negentig dagen bedraagt.

Het verdient in elk geval aanbeveling om in de nota aan de Vlaamse Regering te verduidelijken dat deze verlenging van de plaatsingstermijn niet geldt in geval van loutere vervanging van een analoge elektriciteitsmeter door een digitale elektriciteitsmeter, desgevallend in combinatie met de vervanging van de meterkast.

1.5. Schorsing plaatsingstermijn digitale meter bij ingebrekestelling netgebruiker wegens weigering

Het Ontwerpbesluit voorziet in de schorsing van de plaatsingstermijn van negentig dagen in hoofde van de netbeheerder indien de netbeheerder de prosumant in gebreke stelt voor de weigering van de digitale meter door de prosumant.

In de nota aan de Vlaamse Regering wordt ter verantwoording hiervan gesteld dat als een prosumant een digitale meter weigert, het onmogelijk is om een digitale meter binnen de vooropgestelde periode te plaatsen. In dat kader wordt aangehaald dat het toegepaste juridische traject met aangetekende ingebrekestelling, advocaten, rechtbank, deurwaarder/slotenmaker, nu eenmaal veel tijd in beslag neemt.

De schorsing van de plaatsingstermijn moet vooreerst worden beperkt tot gevallen van ingebrekestelling ingevolge een weigering waarvan de netbeheerder het bestaan onomstotelijk kan aantonen. Dit om te vermijden dat de netbeheerder overgaat tot ingebrekestelling van een prosumant wegens weigering, hoewel er in hoofde van deze laatste in werkelijkheid geen (intentie tot) weigering bestaat. In dat geval zou de plaatsingstermijn immers ten onrechte worden geschorst, en dit louter ten gevolge van de eenzijdige beslissing van de netbeheerder om over te gaan tot ingebrekestelling wegens (beweerdelijke) weigering.

De VREG merkt verder op dat er geen precies aanvangspunt van de schorsing is bepaald, en daarenboven ook geen eindpunt. Bij gebrek aan een eindpunt loopt de schorsing voor onbepaalde duur en geldt er *de facto* geen bijzondere plaatsingstermijn meer. Zowel het aanvangs- als eindpunt van de schorsing dienen derhalve uitdrukkelijk en precies te worden bepaald.

Bovendien dient de netbeheerder ook tijdens de schorsing van de plaatsingstermijn ingevolge de ingebrekestelling wegens weigering nog de nodige spanningen te doen om de digitale meter zo spoedig mogelijk te plaatsen.

Om die reden verdient het aanbeveling om artikel 1 van het Ontwerpbesluit te wijzigen, zodat de volgende bepaling wordt ingevoegd na de zin *“De termijn waarbinnen de digitale meter geplaatst moet worden, wordt in hoofde van de netbeheerder geschorst indien de netbeheerder de prosumant in gebreke stelt voor de weigering van de digitale meter door de prosumant.”*:

“De schorsing eindigt van rechtswege indien de netbeheerder niet binnen een termijn van drie maanden na de dag van verzending van de ingebrekestelling een vordering strekkende tot veroordeling van de prosumant tot het laten plaatsen van een digitale meter heeft ingeleid bij de rechter bevoegd om van een dergelijk geschil kennis te nemen. In dat geval loopt het resterende gedeelte van de termijn waarbinnen de digitale meter geplaatst moet worden vanaf de dag volgend op de laatste dag van voormelde termijn van drie maanden.”

1.6. Inwerkingtreding met feitelijk terugwerkende kracht

Krachtens artikel 13, eerste lid van het Ontwerpbesluit treden de artikelen 1 en 12 ervan in werking op de datum van publicatie in het Belgisch Staatsblad.

In het licht van het vereiste van rechtszekerheid, kan artikel 1 van het Ontwerpbesluit niet anders worden begrepen dan dat de erin bepaalde verlenging van de plaatsingstermijn tot honderdtachtig dagen en de schorsing van de plaatsingstermijn in hoofde van de netbeheerder, slechts van toepassing zijn op nieuwe decentrale productie-installaties, bijkomende installaties of uitbreidingen van bestaande installaties die worden aangemeld vanaf de datum van publicatie van het definitief goedgekeurde besluit in het Belgisch Staatsblad. Om elke mogelijke vorm van onduidelijkheid hierover evenwel uit te sluiten, verdient het aanbeveling om bovenstaande verduidelijking uitdrukkelijk te vermelden in de nota aan de Vlaamse Regering.

De VREG merkt verder op dat artikel 12 weliswaar niet met terugwerkende kracht in werking treedt, maar uit zijn aard wel terugwerkende kracht heeft. Krachtens artikel 12 van het Ontwerpbesluit wordt artikel 12.3.36 van het Energiebesluit immers in die zin gewijzigd dat de plaatsingstermijn honderdtachtig dagen bedraagt bij aanmelding van nieuwe decentrale productie-installaties vanaf 1 juli 2022 tot en met 31 januari 2024, waar dit thans enkel geldt voor aanmeldingen tot en met 31 augustus 2023. Aldus heeft artikel 12 van het Ontwerpbesluit feitelijk terugwerkende kracht ten aanzien van aanmeldingen van nieuwe decentrale productie-installaties die zijn aangemeld in de periode vanaf 1 september 2023 tot de datum van publicatie van het definitief goedgekeurde besluit in het Belgisch Staatsblad. Artikel 12 grijpt immers in op de voor aanmeldingen gedaan vanaf 1 september 2023 geldende plaatsingstermijn van negentig dagen die op de datum van publicatie in het Belgisch Staatsblad nog niet is verstreken. Afhankelijk van de datum van publicatie van het definitief goedgekeurde besluit, kan de verlenging van de plaatsingstermijn tot honderdtachtig dagen zelfs van toepassing zijn op aanmeldingen gedaan vanaf 1 september 2023 en waarvoor het op deze datum van publicatie reeds vaststaat dat de netbeheerder de op de datum van aanmelding geldende plaatsingstermijn van negentig dagen niet heeft nageleefd.

Voor de feitelijk terugwerkende kracht van artikel 12 van het Ontwerpbesluit wordt echter geen enkele verantwoording gegeven, laat staan een deugdelijke verantwoording. Nochtans is het verlenen van terugwerkende kracht aan besluiten enkel onder bepaalde, strikte voorwaarden toelaatbaar. Volgens de vaste adviespraktijk van de afdeling Wetgeving van de Raad van State is het verlenen van terugwerkende kracht aan besluiten immers alleen toelaatbaar als voor de retroactiviteit een wettelijke grondslag bestaat, de retroactiviteit betrekking heeft op een regeling waarbij, met inachtneming van het gelijkheidsbeginsel, voordelen worden toegekend, of als de retroactiviteit noodzakelijk is voor de continuïteit of de goede werking van het bestuur en daardoor, in beginsel, geen verkregen situaties worden aangetast.

2 Wijzigingen aan premies (art. 2 tot en met 7)

2.1. Voorgestelde wijzigingen

- Verlenging van de verhoogde premie voor nieuw geplaatste isolatie aan de buitenkant van een buitenmuur of dak- of zoldervloerisolatie in combinatie met de verwijdering van asbest voor eindfacturen vanaf 1 januari 2021 en aanvragen ingediend tot en met 31 december 2025 (art. 2 en 4).
- De premie voor de plaatsing van PV-installaties, de PV-premie, wordt stopgezet voor PV-installaties die in dienst worden genomen vanaf 1 januari 2024 (art. 3).
- De verhoogde premie voor de plaatsing van zonnepanelen in combinatie met het verwijderen van asbest wordt verlengd (art. 5).
- De sloop- en heropbouwpremie wordt structureel verlengd voor wie niet in aanmerking komt voor de federale BTW-verlaging (art. 7).

2.2. Impact hiervan op de nettarieven

In de nota aan de Vlaamse Regering wordt de budgettaire impact besproken van deze wijzigingen:

- Voor de verlenging van de verhoogde premies voor asbestverwijdering wordt de meerkost opgevangen “binnen de beschikbare middelen”.
- Voor de geschatte meerkost voor de aanvragen voor de PV-premie die nog geplaatst zullen worden op het einde van 2023 wordt nog 2,5 miljoen euro extra budget voorzien op de middelenbegroting (op artikel QE0-1QEE2KN-WT).
- Voor de structurele verlenging van de Vlaamse sloop-en heropbouwpremie is er vanaf BO2024 een jaarlijks budget voorzien van 4 miljoen euro in de algemene middelenbegroting (op artikel QE0-1QEE2KB-WT).

Aangezien de meerkost van de wijzigingen aan de premies telkens wordt opgevangen binnen de beschikbare middelen of extra budget voorzien wordt op de middelenbegroting, zullen de

voorliggende wijzigingen aan de premies in principe geen impact hebben op de distributienettarieven in Vlaanderen. Er kan wel een impact ontstaan in het geval de beschikbare middelen niet zouden volstaan.

Deze wijzigingen kunnen ook leiden tot extra kosten voor de administratieve behandeling door de elektriciteitsdistributienetbeheerders. Deze kosten worden niet vergoed door de Vlaamse overheid. In de tariefmethodologie 2021-2024 worden deze kosten als endogene kosten beschouwd en op overeenkomstige wijze verrekend in de distributienettarieven.

De sloop- en heropbouwpremie is geen openbaredienstverplichting opgelegd aan de elektriciteitsdistributienetbeheerders en de betreffende wijziging heeft aldus geen impact op de distributienettarieven

3 Oprichting van een online platform voor het faciliteren van bepaalde tegemoetkomingen (art. 8 tot en met 11)

3.1. Voorgestelde regeling

Artikel 11 van het Ontwerpbesluit voorziet in de oprichting van online platform voor het faciliteren van tegemoetkomingen ter bevordering van het rationeel energiegebruik, het rationeel energiebeheer en het gebruik van hernieuwbare energiebronnen.²

² De decretale basis hiervoor zijn artikelen 12.6.1 en 8.8.1 van het Energiedecreet.

Artikel 12.6.1 stelt: “§1 De Vlaamse Regering creëert een uniek loket om de aanvraag, de behandeling, de verwerking en de uitbetaling van aanvragen voor premies die door of krachtens dit decreet door de Vlaamse Regering worden ingesteld op het vlak van werkzaamheden aan gebouwen, om rationeel energiegebruik te bevorderen of voor energieopwekkingsinstallaties, te faciliteren.

§ 2. De diensten van de Vlaamse overheid die de Vlaamse Regering aanwijst, worden belast met de behandeling van premieaanvragen in het kader van het unieke loket, vermeld in het paragraaf 1. De Vlaamse Regering bepaalt welke premies onder dat unieke loket vallen.

In het kader van het unieke loket, vermeld in paragraaf 1, kan de Vlaamse Regering de distributienetbeheerder of zijn werkmaatschappij bepaalde taken toekennen die verband houden met de behandeling en de verwerking van premieaanvragen en die verband houden met de uitbetaling van premies voor werkzaamheden aan gebouwen, om rationeel energiegebruik te bevorderen of voor energieopwekkingsinstallaties. De Vlaamse Regering bepaalt voor welke type premies dat van toepassing is en wijst de diensten van de Vlaamse overheid of de energiehuizen aan die daarbij worden betrokken. De distributienetbeheerder of zijn werkmaatschappij kan voor zijn taken in het kader van het unieke loket een vergoeding krijgen die de Vlaamse Regering bepaalt.

De Vlaamse Regering kan nadere voorwaarden en modaliteiten vastleggen voor de gegevensuitwisseling tussen de diensten van de Vlaamse overheid, vermeld in het eerste lid, en de distributienetbeheerder of zijn werkmaatschappij, vermeld in het tweede lid. ...” (eigen onderlijning)

Artikel 8.8.1. stelt: “De Vlaamse Regering kan voor de toekenning van tegemoetkomingen als vermeld in deze titel, persoonsgegevens van natuurlijke personen opvragen die verband houden met de voorwaarden die de Vlaamse Regering krachtens dit decreet vaststelt en die noodzakelijk zijn om de tegemoetkoming toe te kennen aan de aanvrager. Met behoud van de toepassing van artikel 12.6.1, §3, omvat dit minstens identiteitsgegevens van de aanvrager, adresgegevens, het rekeningnummer waarop de premie wordt uitbetaald en andere gegevens die noodzakelijk zijn om aan de inhoudelijke premievoorwaarden te voldoen.

De Vlaamse Regering kan de medewerking van de diensten van de Vlaamse overheid, van de distributienetbeheerder of zijn werkmaatschappij of van de energiehuizen opleggen voor taken krachtens dit decreet voor de verwerking van de persoonsgegevens, vermeld in het eerste lid. De dienst die de Vlaamse Regering aanwijst, gebruikt het uniek loket, vermeld in artikel 12.6.1, tenzij het anders bepaald is door de Vlaamse Regering. De persoonsgegevens worden verwerkt conform artikel 12.4.1 en 12.6.1.” (eigen onderlijning)

De aanvraag van volgende tegemoetkomingen kan of moet worden ingediend via dit online platform:

- kortingsbon voor energiezuinige huishoudtoestellen (art. 6.4.1/4 Energiebesluit);
- energiescan (art. 6.4.1/8 Energiebesluit);
- de basisrenovatiebegeleiding aan huis (art. 7.9.2/1, §1, 5°, Energiebesluit);
- de renovatiebegeleiding met het oog op de realisatie van één of meerdere EPC-sprongen bij woningen met een slechte energetische prestatie (art. 7.9.2/1, §1, 6°, Energiebesluit).

Het platform is toegankelijk voor de aanvrager van een dergelijke tegemoetkoming, zijn lasthebber en de energiehuizen.

Er wordt opgelijst welke persoonsgegevens verwerkt kunnen worden teneinde te kunnen controleren of de betrokkene recht heeft op de tegemoetkoming en voor de uitbetaling ervan (o.a. adres, gezinssamenstelling, handicapgegevens, burgerlijke staat, rijksregisternummer, inkomen,...),

Nadat de toekenningsvoorwaarden voor de tegemoetkomingen zijn gecontroleerd, krijgt de aanvrager een beslissing die de tegemoetkoming toekent of weigert, evenals een overzicht van de gegevens op basis waarvan de ontvankelijkheid van de aanvraag is gecontroleerd.

Als de aanvrager of zijn lasthebber het niet eens is met het overzicht kan die binnen dertig dagen nadat die dat overzicht heeft ontvangen met een elektronisch formulier dat via het platform ter beschikking wordt gesteld, beroep instellen. Hetzelfde geldt als de aanvrager binnen drie maanden na de indiening van de aanvraag via het platform geen beslissing tot weigering of de tegemoetkoming heeft ontvangen.

Als de aanvrager recht heeft op een kortingsbon voor energiezuinige huishoudtoestellen of een energiescan wordt de ontvankelijke aanvraag geregistreerd in de systemen van de elektriciteitsdistributienetbeheerders of hun werkmaatschappij. Daarna gaan de elektriciteitsdistributienetbeheerders of hun werkmaatschappij over tot de toekenning van de tegemoetkoming aan de begunstigde.

Het VEKA en de elektriciteitsdistributienetbeheerders of hun werkmaatschappij zijn beiden afzonderlijke verwerkingsverantwoordelijken, die belast zijn met de behandeling en de verwerking van de aanvragen van de kortingsbon voor energiezuinige huishoudtoestellen en een energiescan.

De elektriciteitsdistributienetbeheerders of hun werkmaatschappij staan in voor de toekenning van deze tegemoetkomingen. In de [nota aan de Vlaamse Regering bij de eerste principiële goedgekeurde tekst](#) staat: *“De distributienetbeheerder staat hierbij in voor de effectieve toekenning van de tegemoetkoming, en de afhandeling naar de betrokkene toe.”*

Het VEKA wordt, conform artikel 13.1.1 van het Energiedecreet, belast met de controle op de taken die uitgevoerd zijn door de elektriciteitsdistributienetbeheerders of hun werkmaatschappij. De verdeling van de taken tussen het VEKA en de elektriciteitsdistributienetbeheerders of hun werkmaatschappij zal verder gedetailleerd worden in een samenwerkingsovereenkomst.

In het advies van de DPO van VEKA wordt geadviseerd om zo snel mogelijk een DPIA op te maken voor het project.

Hieronder gaan onze bedenkingen bij deze bepalingen van het Ontwerpbesluit.

3.2. Het behandelen van premie-aanvragen is geen kerntaak van de netbeheerder of zijn werkmaatschappij

Het Ontwerpbesluit legt een aantal (openbaredienst)verplichtingen op aan de elektriciteitsdistributienetbeheerders of hun werkmaatschappij:

- De elektriciteitsdistributienetbeheerders of hun werkmaatschappij worden, samen met VEKA, verwerkingsverantwoordelijke van het op te richten online platform, voor de behandeling en de verwerking van de aanvragen van de kortingsbon voor energiezuinige huishoudtoestellen en een energiescan.
- Als de aanvrager recht heeft op een kortingsbon of een energiescan wordt de ontvankelijke aanvraag geregistreerd in de systemen van de elektriciteitsdistributienetbeheerders of hun werkmaatschappij en gaat deze over tot de toekenning van de tegemoetkoming aan de begunstigde.

Wij verwijzen naar onze eerdere adviezen met betrekking tot de kerntaken van de netbeheerders ([ADV-2023-04](#) en [ADV-2023-02](#)).

Artikel 31, lid 10 van de Vierde Elektriciteitsrichtlijn³ beperkt sterk de mogelijke activiteiten van de distributienetbeheerders: naast hun kernactiviteiten in uitvoering van de Elektriciteitsrichtlijn en -verordening, mogen ze enkel activiteiten verrichten die nodig zijn om aan hun verplichtingen inzake kernactiviteiten te voldoen en mits de noodzakelijkheid ervan werd beoordeeld door de regulator.

De Raad van State oordeelde reeds dat openbaredienstverplichtingen die een lidstaat aan distributienetbeheerders oplegt, nieuwe, niet in richtlijn (EU) 2019/944 en verordening (EU) 2019/943 genoemde maatregelen zijn, waarvan de regulerende instantie overeenkomstig artikel 31, lid 10 van richtlijn (EU) 2019/944 de noodzaak moet beoordelen.⁴

Conform art. 4.1.8/6, eerste lid van het Energiedecreet kunnen distributienetbeheerders enkel die activiteiten verrichten die vermeld zijn in het Energiedecreet en de bijbehorende uitvoeringsbesluiten en vermeld in verordening (EU) 2019/943.

De nieuwe taken die krachtens het Ontwerpbesluit aan de elektriciteitsdistributienetbeheerders wordt toegekend, zijn geen (reeds) in “het Energiedecreet en de bijbehorende uitvoeringsbesluiten” bepaalde activiteit.

Art. 4.1.8/6, tweede en derde lid van het Energiedecreet bepaalt dat de distributienetbeheerders andere activiteiten dan die, vermeld in het eerste lid kunnen verrichten *als die activiteiten nodig zijn om aan hun voormelde verplichtingen en hun verplichtingen krachtens verordening (EU) 2019/943 te voldoen en als de VREG de noodzaak van een dergelijke afwijking heeft beoordeeld*. De

³ Richtlijn (EU) 2019/944 van het Europees Parlement en de Raad van 5 juni 2019 “betreffende gemeenschappelijke regels voor de interne markt voor elektriciteit en tot wijziging van Richtlijn 2012/27/EU (herschikking)”, Pb.L. 14 juni 2019, afl. 158, 128.

⁴ Advies RvS nr. 71.322/3 van 4 mei 2022 over een ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering ‘tot wijziging van het Energiebesluit van 19 november 2010 en het besluit van de Vlaamse Regering van 4 februari 2022 tot oprichting van een uniek loket voor de aanvraag en behandeling van bepaalde woon- en energiepremies en tot wijziging van het Energiebesluit van 19 november 2010 en het Besluit Vlaamse Codex Wonen van 2021, wat betreft flexibiliteit, samenwerking tussen de distributienetbeheerders en het extern verzelfstandigd agentschap NV Vlaams Energiebedrijf en renovatie- en energiepremies’

Vlaamse Regering bepaalt daarna, op basis van de beoordeling door de VREG welke activiteiten de distributienetbeheerders kunnen uitvoeren.

De nieuwe taak die krachtens het ontwerpbesluit aan de elektriciteitsdistributienetbeheerders wordt toegekend, moet dus eerst worden beoordeeld door de VREG. Meer bepaald moet de VREG nagaan of deze taak voor de elektriciteitsdistributienetbeheerders nodig is om aan hun verplichtingen (vermeld in Energiedecreet en uitvoeringsbesluiten, en Verordening (EU) 2019/943) te voldoen.

Welnu, het uitvoeren van taken inzake de behandeling en verwerking van aanvragen en de toekenning voor kortingsbons voor energiezuinige huishoudtoestellen en energiescans is geen activiteit die nodig is voor de distributienetbeheerders om aan hun verplichtingen krachtens de Vierde Elektriciteitsrichtlijn of Verordening (EU) 2019/943 te voldoen, zijnde hun verplichtingen bij het beheer van hun net.

De VREG is van mening dat de distributienetbeheerders zich volledig moeten kunnen focussen op het beheer van hun net. Dat is essentieel voor de energietransitie en in het belang van elke netgebruiker. De uitdagingen waarvoor de netbeheerders staan zijn enorm. De middelen (financieel, materiaal, personeel) om die uitdagingen te realiseren zijn beperkt en moeten dus doelgericht ingezet worden. De energietransitie gaat steeds sneller. De netbeheerders kunnen die versnelling nu al moeilijk volgen. De vertraagde uitrol van de digitale meter en de klachten over uitvallende omvormers van zonnepanelen zijn daarvan voorbeelden. De focus van de netbeheerders op hun kerntaken is dan ook in het belang van elke netgebruiker. Enkel zo kan de netbeheerder een kwalitatieve dienstverlening blijven garanderen: een veilig en betrouwbaar net met weinig onderbrekingen en een goede spanningskwaliteit, correcte en tijdig doorgestuurde verbruiksgegevens voor de opmaak van energiefacturen, ... Elke afleiding van de kerntaken moet dan ook vermeden worden.

Vorig jaar behandelden de distributienetbeheerder al meer dan 100.000 premie-aanvragen. Om die premies te behandelen, voorzien de netbeheerders mankracht en systemen die anders op een andere manier en in het belang van de energietransitie kunnen ingezet worden. De kosten daarvan belanden ook op de energiefactuur van elke netgebruiker.

De VREG meent dan ook dat de taken inzake de behandeling van aanvragen voor tegemoetkomingen, zoals in voorliggend Ontwerpbesluit, volledig zouden moeten worden overgedragen aan VEKA.

3.3. Toegang tot persoonsgegevens door de netbeheerder/Fluvius moet beperkt zijn tot de gegevens noodzakelijk voor het vervullen van taken

Wanneer wordt geoordeeld dat de netbeheerders en/of hun werkmaatschappij toch betrokken moeten worden bij het behandelen van premieaanvragen dan is de VREG van mening dat – gelet op de aard van de data die wordt verwerkt – het wettelijke kader zeer duidelijk de verantwoordelijkheden/taken van de betrokken partijen moet aflijnen. Dit is nu niet het geval.

Het VEKA en Fluvius zouden beiden afzonderlijke verwerkingsverantwoordelijken van het online platform zijn, maar de specifieke eigen doeleinden van elk van hen worden niet duidelijk weergegeven. Het Ontwerpbesluit beperkt zich ertoe aan te geven dat de partijen samen belast zijn met behandeling en de verwerking van de aanvragen van de specifieke tegemoetkomingen. Daarnaast worden nog enkele specifieke taken toegekend aan de netbeheerders of hun werkmaatschappij (de toekenning van de tegemoetkomingen en het terugvorderen van de onterecht toegekende tegemoetkomingen). Het VEKA is belast met de controle op de taken van de netbeheerders of hun werkmaatschappij. De concrete taakverdeling tussen het VEKA en de netbeheerders of hun werkmaatschappij zou in een samenwerkingsovereenkomst moeten worden vastgelegd.

Doordat de concrete taakverdeling in het Ontwerpbesluit ontbreekt, is het onmogelijk voor betrokkenen om te weten tot wie ze zich moeten richten om hun rechten op basis van de AVG uit te oefenen en om te beoordelen of de partijen slechts toegang hebben tot gegevens die strikt noodzakelijk zijn voor hun taken. Zo is op basis van de tekst van het Ontwerpbesluit niet duidelijk wie tussenkomst bij een beroepsprocedure of wanneer gegevens over personen met een handicap worden verwerkt.

Om dergelijke bezorgdheden weg te nemen, zou de concrete taakverdeling van beide verwerkingsverantwoordelijken meer uitgebreid in het Ontwerpbesluit moeten worden opgenomen.

Indien de taken inzake de behandeling en verwerking van aanvragen voor premies volledig zouden worden overgedragen van Fluvius naar VEKA (cfr ons voorstel in 3.2), zou er in ieder geval geen toegang tot het online platform voor Fluvius nodig zijn en is er dan ook geen risico dat Fluvius mogelijk onterecht toegang zou krijgen tot de privacygevoelige gegevens hierin.

3.4. Onduidelijke link met Uniek loket voor de aanvraag, behandeling, verwerking en uitbetaling van gebouwpremies of premies voor energieopwekkingsinstallaties

Op basis van het Ontwerpbesluit is het niet duidelijk hoe het voorliggende platform voor de aanvraag en controle van bepaalde maatregelen zich verhoudt tot het uniek loket, zoals beschreven in art. 12.6.1 van het Energiedecreet.

In de nota aan de Vlaamse Regering wordt aangegeven dat art. 12.6.1 van het Energiedecreet de rechtsgrond vormt voor de verwerking van persoonsgegevens in het kader van het voorliggende online platform voor de aanvraag en controle van bepaalde maatregelen.

De VREG stelt vast dat er een overlap is tussen wat in art. 12.6.1 van het Energiedecreet werd opgenomen en de bepalingen in het Ontwerpbesluit. Zo worden bijvoorbeeld de categorieën van persoonsgegevens die in het kader van het online platform worden verwerkt opgelijst terwijl die al in de hogervermelde bepaling werden opgenomen. Verder worden in beide bepalingen ook verwerkingsverantwoordelijken aangeduid.

Het verdient aanbeveling om de link tussen het uniek loket en het online platform te verduidelijken.

3.4. Tarifaire impact

Door de oprichting van het online platform kunnen de huidige kosten voor de administratieve behandeling van deze aanvragen door de elektriciteitsdistributienetbeheerders mogelijks beperkt dalen. Dit impliceert echter niet een één-op-één verschuiving van kosten tussen Fluvius en VEKA. Fluvius dient de aanvragen nog steeds te verwerken nadat de aanvragen ontvankelijk verklaard zijn. Bovendien moeten de interne systemen van Fluvius ook aangepast en afgestemd worden op het nieuw op te richten platform.

In de tariefmethodologie 2021-2024 worden de kosten voor de administratieve behandeling van premie-aanvragen door de elektriciteitsdistributienetbeheerders als endogene kosten beschouwd en op overeenkomstige wijze verrekend in de distributienettarieven. Een eventuele wijziging van deze kosten kan dus in een toekomstige reguleringsperiode tot gewijzigde distributienettarieven leiden. De impact zal echter uiterst beperkt zijn.

3.5. Andere bedenkingen

Artikel 11 van het Ontwerpbesluit voegt een nieuw artikel 10.1.14 in, waarvan §2, vierde lid luidt als volgt: *“Het VEKA wordt, conform artikel 13.1.1 van het Energiedecreet, belast met de controle op de taken die uitgevoerd zijn door de elektriciteitsdistributienetbeheerders of hun werkmaatschappij.”* Deze toezichtsbevoegdheid van het VEKA is te algemeen omschreven en moet worden vervangen door een verwijzing naar specifieke artikelen.

Artikel 13 van het Ontwerpbesluit bepaalt dat de inwerkingtreding van de artikelen 9 tot en met 11 van dit Ontwerpbesluit (m.a.w. de bepalingen inzake het online platform) wordt vastgelegd op een door de Vlaamse minister, bevoegd voor de energie, vast te stellen datum, uiterlijk op 1 juli 2024. Artikel 8 van het Ontwerpbesluit kan best ook op hetzelfde moment in werking treden.

Conclusie

De artikelen 1 en 12 van het Ontwerpbesluit voorzien in een aantal wijzigingen aan de door de distributienetbeheerders na te leven termijnen voor de plaatsing van een digitale meter bij aanmelding van PV-installaties. Zo wordt er o.a. voorzien in een verlenging van de plaatsingstermijn van negentig tot honderdtachtig dagen voor nieuwe decentrale productie-installaties die worden aangemeld tot en met 31 januari 2024.

Het is echter uiterst belangrijk dat er zo snel mogelijk na de aanmelding van een nieuwe productie-installatie een digitale meter geplaatst wordt en dat dit ook onmiddellijk verwerkt wordt in de marktprocessen (o.a. voor de correcte facturatie van terugleveringsvergoedingen, nettarieven, allocatie...).

Er is op dit moment reeds een grote achterstand bij de netbeheerders bij de plaatsing van digitale meters bij aanmelding van PV-installaties en de verwerking hiervan in de marktprocessen. De VREG volgt deze problematiek al geruime tijd op.

Het is aan de VREG om toezicht te houden op de goede werking van de markt en de wettelijke verplichtingen opgelegd in de Vlaamse energieregelgeving. Er is hieromtrent momenteel ook een handhavingstraject lopende.

De VREG is dan ook van mening dat deze verlenging geen goede zaak is en pleit voor een schrapping van de artikelen 1 en 12 in het Ontwerpbesluit. De huidige termijn van negentig dagen is ruim en zou idealiter zelfs ingekort moeten worden in het belang van de goede marktwerking.

Artikel 11 van het Ontwerpbesluit voorziet in de oprichting van een online platform voor het aanvragen van tegemoetkomingen ter bevordering van het rationeel energiegebruik, het rationeel energiebeheer en het gebruik van hernieuwbare energiebronnen, en de controle op de naleving van de criteria om recht te hebben op deze tegemoetkoming.

Het Ontwerpbesluit legt een aantal (openbaredienst)verplichtingen op aan de elektriciteitsdistributienetbeheerders of hun werkmaatschappij:

- De elektriciteitsdistributienetbeheerders of hun werkmaatschappij worden, samen met VEKA, verwerkingsverantwoordelijke van het op te richten online platform, voor de behandeling en de verwerking van de aanvragen van de kortingsbon voor energiezuinige huishoudtoestellen en een energiescan.
- Als de aanvrager recht heeft op een kortingsbon of een energiescan wordt de ontvankelijke aanvraag geregistreerd in de systemen van de elektriciteitsdistributienetbeheerders of hun werkmaatschappij en gaat deze over tot de toekenning van de tegemoetkoming aan de begunstigde.

Het is een goede zaak dat de rol van VEKA bij de behandeling van deze tegemoetkomingen wordt uitgebreid. De taken van de netbeheerders inzake de behandeling en verwerking van aanvragen voor premies, zoals in voorliggend Ontwerpbesluit, zouden evenwel volledig moeten worden overgedragen aan VEKA. De distributienetbeheerders zouden zich immers volledig moeten kunnen focussen op hun kerntaken: het beheer van hun net.

Indien de taken inzake de behandeling en verwerking van aanvragen voor premies volledig zouden worden overgedragen van Fluvius naar VEKA, zou er in ieder geval geen toegang tot het online platform voor Fluvius nodig zijn en is er dan ook geen risico dat Fluvius mogelijk onterecht toegang zou krijgen tot de privacygevoelige gegevens hierin.